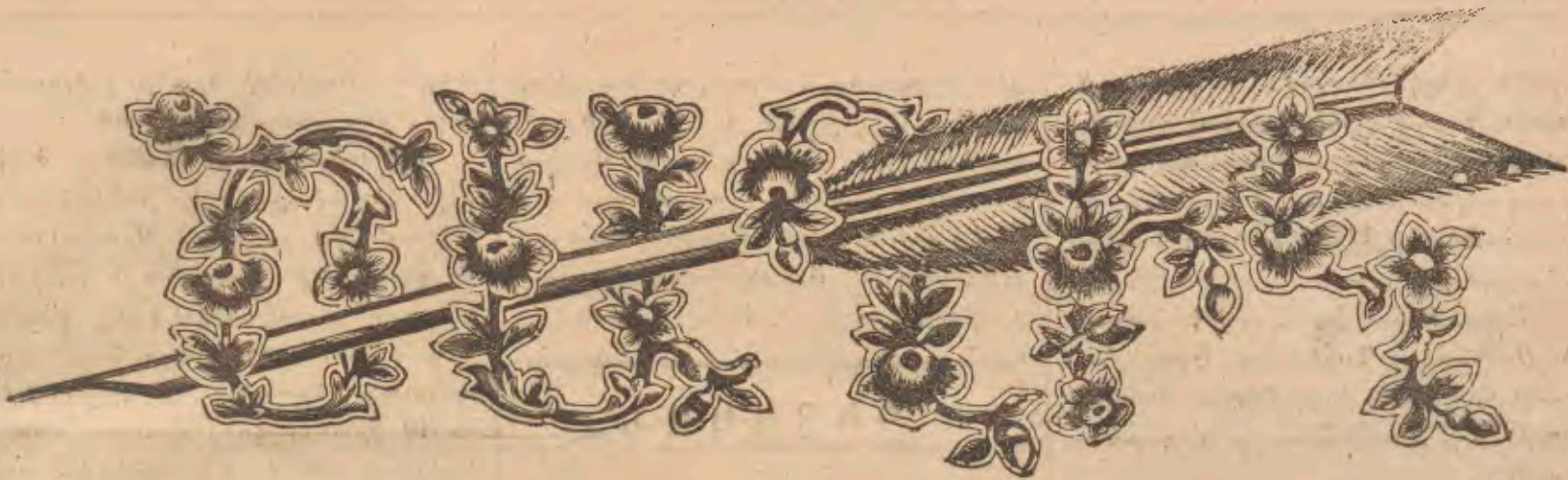

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեհար-
քի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է
100 դր. առժառ: — Վեցամսեայն 50. — Գաւառաց համար 115 դր.
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դր:

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արսոնաշէր եւ Տնօրէն Անտոն Սահեան,
Էսկի Զապրիյէ ճատտէսի Նշան Լ.Ֆ. Պերպերեանի Տպարանն:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տուիր:

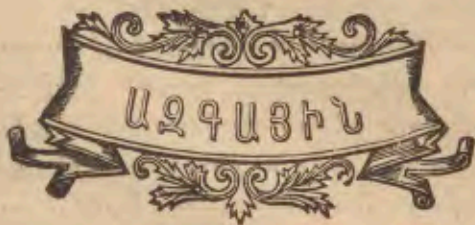
Թ Ի Ի 206 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ԱՊՐԻԼ 15 ՇԱԲԱԹ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային. — Գիտական. — Թշուառն խորհե-
ցէք. — Զատկական այցելութիւնք. — Պարզ
ը բանայրը. — Չէլիք մէյտանը ճինայէթի:

Զատկական մեծ Տօնին առթիւ,
Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, երկու-
շաբթի օր Պատրիարքարանի սրահին
մէջ ընդունեց Զատկական շնորհաւո-
րութիւններն, ուր փութացած էին
ներկայ գտնուիլ Ազգային ժողովոյ Ա-
տենապետ Մեծ. Տօքթօր Թիրեաք-
եան էֆէնտի, եկեղեցական և աշ-
խարհական երեսփոխանք ոմանք, Կը-
րօնական ժողովոյ Ատենապետ Գեր-
թորէն արքեպիսկոպոս, Գաղ. ժողո-
վոյ Ատենապետ վսեմ. Սիմօն պէյ
Մաքսուտ, վարչական երկու ժողովոյ
անդամք, Տեսուչ և Թաղ. խորհրդոյ
Դիւանք, ընկերութեանց ներկայա-
ցուցիչք և այլ երեւելի ազգայինք ո-
մանք:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն «Գը-
րիստոս յարեաւ» աւետելով մտաւ սը-

րահն և իւր աթոռը բազմեցաւ, յայն-
ժամ Տօքթօր Թիրեաքեան էֆէնտի
գրաւոր առեւտարութիւն մը բրաւ,
որու պատասխանեց Ամեն. Ս. Պատրի-
արք Հայրն, և որոյ ներկայք յոտըն-
կայս ունկնդրելով գոչեցին, «կեցցէ
վեհ. Սուլթան, կեցցէ Ս. Պատրիարք
Հայր»:

Ապա, բոլոր ներկայք կարգաւ
Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր աջն համբու-
րելով Զատկական տօնը շնորհաւորե-
ցին, և հրաժեշտ առնելով՝ խմբովին
երուսաղէմատուն գնացին. անդ եւս
Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի ներ-
կայանալով, թէ Զատկի և թէ Կ. Ա-
մենապատուութեան անուան տօնա-
խմբութեանն առթիւ իրենց շնորհա-
ւորութիւնները մատուցին և պատ-
ուասիրուեցան:

Զատկի առաւօտ, Ամեն. Ս. Պատ-
րիարք Հայրը Մայր եկեղեցւոյ արանց
կողմը, և Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբա-
զան կանանց կողմը հանդիսաւոր Ս.
Պատարապ մատուցանելով քարոզ խօ-
սեցան և այս առթիւ, հանդիսաւոր
բարեմաղթութիւնք եղան վասն կե-
նաց և բարօրութեան վեհ. Սուլթանին:

Զատկի առաջին օրը, ի Պատրի-

արքարան շնորհաւորութեան եկան,
ի մէջ այլոց Անգլիական դեսպանա-
տան երկրորդ թարգման Պ. Մարինիչ
և Հայ-Հռովմէականաց պատրիարքա-
րանի Գեր. փոխանորդն, ընկերակցու-
թեամբ եկեղեցականի մը և աշխար-
հականի մը. և երկրորդ երկուշաբթի
օրը ի Պատրիարքարան եկաւ Ռուսա-
կան դեսպանատան թարգման Պ. Մաք-
սիմօֆ. և երրորդ՝ երեքշաբթի օրը,
Պուլկարաց Գեր. Էկզարքին փոխանոր-
դը:

Զատկի առաջին օրը, Բարձր. Մեծ
Եպարքոսը իւր այցետոմար զրկած էր
առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ի շը-
նորհաւորութիւն:

Զատկի երրորդ երեքշաբթի օրը,
Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ընկերակ-
ցութեամբ Գեր. փոխանորդ Հօր, Ազգ-
Հիւանդանոց գնաց և պատասպարեալ-
ները մխիթարեց, շնորհաւորելով Գը-
րիստոսի Ս. Յարութիւնն:

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ-
Հայրը, երկուշաբթի օր ընկերակցու-
թեամբ կրօնական և աշխարհական մի-
քանի երեւելի անձնաւորութեանց,
Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանը գը-
նաց և Ամեն. Տ. Դիօնէսիոս Պատրի-

արքին ներկայանալով, ի դիմաց Տ. Խորեն Պատրիարքէն Զատկական տօնը շնորհաւորեց, ուր արժանավայել յարգանք պատուասիրուելէ յետոյ, հանդիսիւ Ֆէնէրի Մայր եկեղեցին իջան և աղօթեցին:

Ապա, Բերա Հայ-Հռովմէականաց, և յՕրթագիւղ Պուլկարաց Էկզարքարանը երթալով, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, Զատկական տօնը շնորհաւորեց:

Իսկ առաջին կիւրսկէ օրը, նոյնպէս յանուն Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ առ Վսեմ Յակոբ բաշա, Վսեմ. Բարութիւն փաշա և Վսեմ. Սիմօն պէյ:

Հինգշաբթի օր, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ի Մայր եկեղեցի և Գերփոխանորդ Հայրն ալ ի Ղալաթիա կանանց համար յատուկ Ս. պատարագ մատուցին:

Երէկ, որ էր ուրբաթ, Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին փոխանորդը փոխադարձ այցելութեան եկաւ ի Պատրիարքարան և մեծ պատուով ընդունուեցաւ: Ապա հանդիսիւ Մայր եկեղեցի իջնելով աղօթեց և կարճ ատեն նախնութեամբ օրհնեց ժողովուրդն և մեկնեցաւ գոհութեամբ:

—

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք թէ, Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Մ. վարդապետ իւթիւճեանի բարեմասնութիւններն, բարեհաճած է շնորհել երրորդ կարգի Մէճիտիեէ պատուանշան:

—

Զատիկի գիշերը, Եէնի-գարուի եկեղեցին գողեր մտնելով, 70-80 ոսկւոյ արծողութեամբ արծաթեայ ըսպասներ գողցեր են, որոց մէջ կան եղեր արծաթեայ երկու խաչ, երկու Սկիհ և պատկերներու վրայ կախուած այլ և այլ արծաթեայ իրեր, բայց ոստիկանութիւնը, իւր աշալուրջ հսկողութեամբ յաջողեալ է ի Ղալաթիա ձերբակալել Պրուսացի Կարապետ անուն վաղեմի չարագործ մը, որու վերայէն գտնուել են, պատկերներու վրայէն գողցուած արծաթեայ իրերէն մաս մը: Զարագործը Ղալաթա սարա-

յին տարուեր է, սակայն նա միջոց գտնելով, յաջողեալ է 15 կանգուն բարձրութիւն ունեցող պատէ մը վարցատել և փախչիլ, զոր անշուշտ ուշ կամ կանուխ կրկին պիտի ձերբակալուի, շնորհիւ Բերայի նորընտիր կառավարչին արթուն հսկողութեան:

Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

—

Տունեւ ու մէջ թատրոն. — Տուփով «բէռա» — Խէաթաօֆօն. — Շըվաէօյի մահն:

—

Նորութիւնն միշտ իւր քմահաճօք ներն պիտի ունենայ: Աւասիկ նոր դիւտ մը եւս զոր հնարած են երկու երիտասարդ երկրաչափներ, Մառինօվիչ և Կառվատի: Այդ գործին կը կոչուի Թէաթրօֆօն, և մէնքս ալ կը յիշեմք 1881ի ելքարական արուեստահանդէսին մէջ կատարուած հեռաձայնի փորձերն: Ճարտարագիտութեան պալատին «բրահին» մէջ 4000 հանդիսականներ ունկընդիր եղան Օբէռա-Բօմիքի մէջ կատարուած ներկայացմանց շնորհիւ հեռաձայնին: Արդիւնքն այնքան յաջող եղաւ որ ժողովներն ընդհանրացնել այդ դրութիւնն և հաստատել մասնաւորաց տուններուն մէջ նմանօրինակ գործիներ: Մեր տուններուն մէջ օբէռա, ինչ երազ... Մառինօվիչ և Կառվատի իրենց հնարած Թէաթրօֆօնով ամենուն արամագրութեան ներքեւ կը դնեն հեռաձայնական լսողութիւնները: Տեսէ՛ք թէ ինչպէս. Թէաթրօֆօնը փոքրիկ տուփ մ'է որ հազիւ երեք սիկաուի տուփերու հաստութիւնն ունի. եռոտանի մը վրայ կրնայ դրուիլ և կամ ըստ մեր կամաց լսողին կամ սեղանին մօտեցնել, եթէ հարկ է. Տուփին վրայ կը գտնուի ապակիներ որոց միջոցաւ կարելի կըլլայ տեսնել ներքին մեքենայներն: Վրան, փոքրիկ ծակի մը քով հետեւեալ բառերն գրուած են. «50 սանթիմ նետեցէ՛ք, հեռաձայնները ականջնուդ տարէ՛ք և պիտի լսէք»: Զը մոռնանք նաեւ աստիճանացոյց տախտակն որոյ վրայ կը շարժի սլաքն, ժամանակին տեւողութիւնը նշանակելու համար:

Ենթադրենք թէ մեր առջեւ սեղանին վրայ Թէաթրօֆօն մ'ունինք. ինչ պիտի ընենք Օբէռա-Բօմիքին մէջ Ա-

տելինա-Բաթթիի երգերն լսելու համար, մեր տանը մէջ նստած:

50 սանթիմն կը նետենք ծակին մէջ. հեռաձայնները կը բռնենք և եթէ աչերնիս գոցենք, Օբէռային մէջ կը գտնուինք: Բայց սլաքն կը դառնայ. նրեք վայրկենէն կանգ կ'առնու և կը դադրին լսելէ երգչուհւոյն քաղցրանուագ չէտերն: Այս հաշուով ժամը 10 ֆրանքի կուգայ: Կայ բան մը նաեւ որ ամենէն գեղեցիկն է. գործին փոփոխական է ըստ մետարծաթին քանակութեան, և ըստ ճաշակի կըրնանք գործին մէկ թատրոնէն միւս թատրոնն փոխադրել տալ և այսպէս մեր սենեկին մէջ նստած գեղարուեստական պտոյտ մ'ընել, Օբէռայէն էլ տօռատօն և էլտօռատօյէն Օբէռա-Բօմիքն:

—

Ձեռք կարծեր որ հայրը այնքան շուտ պիտի մեռներ իւր որդւոյն մահուանէն վերջ:

Շըվաէօյի վրայ կը խօսինք, դառուս ծերունի գիտունին վրայ որ անցեալ երկուշաբթի ժամը մէկին մեռաւ: Նախորդ չորեքշաբթի օրը, տիեզերահռչակ հարիւրամեակն իւր տկարացման առաջին երեւոյթներն զգաց՝ Ուզեց պտոյտ մ'ընել նոյն օրն իւր փեսային հետ և տեսնել Այֆէլի աշտարակն վերջացած: Պտոյտի միջոցին Շըվաէօյի դէմքն փոփոխութիւն կրեց. տագոյն, լռին և ընկճեալ երեւոյթ մ'զգաց: Բայց երբ տեսաւ Այֆէլի աշտարակն աւարտած, գոչեց կենդանի չեշտով մը. «Շատ գեղեցիկ, շատ գեղեցիկ է...» և վերադարձին իւր բնակարանն, թեթեւ սարսուռ մ'ըզգաց, անդամք սկսան դողդալ և չը կրցաւ այլ եւս ելնել այն սենեկէն ուր կը հանգչի այսօր մարմինն:

Այսպէս ահա մեռաւ այդ մարդն որ ամէն ինչ տեսաւ: Եւ գիտէ՞ք ինչպէս կըրցած է դար մը ամբողջ ապրիլ. փիլիսոփայ մ'էր նա. ոչ մէկ բանէ կը յուզուէր. կըքոտ չէր և անտարբերութեամբ ներկայ կը գտնուէր ամէն դէպքերու. իւր մտածման առարկայներն իւր գործն ու գիտական խնդիրներ էին: Գեղեցիկ կ'ուսնէր և գեղեցիկ վախճան:

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ԹՇՈՒԱՌՆ ԽՈՐՀԵՑԷՔ

Ա.

1888 տարւոյն աշնան իրիկուն մըն էր, — մին այն իրիկուններէն, որք տը-
խուր տպաւորութիւն մը կը թողուն
մարդէսին վրայ: Բնութիւն, մա-
համբձիկ կուսի մը դաշնկոտ այտե-
րուն նման, դառն մեղամաղձութիւն
մ'ունի: Ծառերն, իւրեանց կմախ ոս-
տերն կ'երկարեն աշնասաղարթ տե-
րեւներու մէջ և, որդեկորոյս մօր մը
հանգոյն, կարծես կարասուեն լռիկ:
Ամեն բան, տոգոյն ու գալկատիւ պ-
երեւոյթ մ'ունի, աշունն կարծես սեւ
թախծութիւն մը գործած է ամեն
տարերաց վրայ: Դեղնած են երկինքն
ու հորիզոն, ուր լուսինն դեռ նոր
ծայր տալով, կուգայ կը պահուի ամ-
պեայ քողի մը ներքեւ, դէս ու դէն
դողդոջ ցլքեր կը ցանէ և գոգցես
չուզեր տեսնել զբնութիւն, որ ոչ եւս
ունի իւր հրապոյրն ու ծիծաղ: Աս-
տեղք, մեռելային առկայծ ճրագի մը
պէս, կը պլպլան բիւրեղեայ կամարին
վրայ և մահաստուեր նշոյլ մը կ'արձա-
կեն վերջալուսի կէս մթութեանք մէջ:

Սառն լուութիւն մը կը տիրէ ամէն
կողմ: Երկինք, թէեւ իւր դեղնած կա-
պուտակն կը պարզէ մեր գլխոյն վե-
րեւ և մարմարեան, կոճեայ սաւանի
մը նման, կը նիրհէ հանգարտիկ, սա-
կայն, սաստիկ ցուրտ մը ամենուրեք
կը տիրապետէ և սառեցնել կուզէ
մարդուս մարմինը:

Խաւարը բաւական տարածուած է
ընդ նոսա: Ուրիշ ձայն չի լսուիր, ե-
թէ ոչ չարագուշակ բուերու վայրագ
կռննչն և սովեալ շուներու հաչիւնն,
որք կուգան մերթ ընդ մերթ դամ-
բանական լուութիւնն խուզելու: Այս
միջոցին ժամը մէկը կը հնչէ Մայր.Ն-
կեղեցւոյ ժամահարն, ոյր զօղանչը,
բանաստեղծականներգաշնակութեամբ
մը, կուգայ տանց անկիւնները կ'ար-
ձագանգէ: Ոչ ոք կայ փողոցներուն
մէջ, ոչ ոք. ամեն մարդ իւր սառած
անդամները տաքցնել կը ջանայ օդի
սեղաններու առջեւ, մթադոյն կապե-
լայներու մէջ կամ ճարճատուն վա-
ռարաններու մօտիկ: Իսկ ես հանգարտ
քայլերով, ի տուն կը փութամ, Գում-
Գափուի երկաթուղոյն յարակից նըր-
բուղոյն վրայէն: մերթ սեւեռապինդ

հորիզոնին նայելով և մերթ մտածելով
եղանակին յանկարծական յեղաշրջման
վրայ: Բայց, ո՞վ արհաւիրանաց, ի՞նչ է
այդ որ կը նշմարեմ յանկարծ. — ըստ-
ուեր մը, շարժուն բան մը կերերայ
խաւարին մէջ և իսկոյն կ'անհետի
տերեւներու թերթեւ խշրտոց մը հա-
նելով: Ի տեսիլ սոյն խորհրդաւոր էա-
կին, դող մը զիս կ'ըմբռնէ, սարսուռ
մը ոսկերքս կը ցնցէ. և պահ մը կը
փորձուիմ հաւատալ դեւերու կամ ա-
ռասպելախառն ճիւղներու, զորոց
այնքան ապահովութեամբ կը ճառեն
մեր մամիկները, Կանգ կ'առնում հո՞ն,
կը ծռիմ և մթութեան մէջ կը սուզեմ
հայեացքս աւելի որոշ տեսնելու հա-
մար, բայց ի դուր. . . ուրիշ բան չեմ
նշմարեր, եթէ ոչ մթապատ խուռոյ
մը սորեալ այն պատուարին վրայ,
որ երկաթուղոյն քովի կը բարձ-
րանայ հսկայածեւ և խորտաբորտ:
Դողն առաւել եւս կը սաստկանայ և
շիղերս կը ցնցուին, իբրեւ ելեկտրա-
կան բուռն հոսանքէ մը: Կուզեմ քայ-
լել, կուզեմ հեռանալ, բայց չեմ կա-
րօ՞ղ, գամուած արձանացած եմ հոն,
երկաթէ ձեռք մը կարծես շղթայած
է զիս ուժգնակի: Արիւնս կ'եռա
գանկիս մէջ, սիրտս կ'ուռի լանջացս
տակ և տարօրինակ գաղափարներ,
մէտէորայի մը պէս կանցնին ճակտիս
ներքեւէն: Ի՞նչ ընեմ, չեմ կրնար ու-
րոշել, ի՞նչ ճամբայ բռնեմ, ես իսկ
կ'անգիտիմ:

Բ.

Այլ յանկարծ ոտներու դոփիւն մը
կը լսեմ. մարդու մը ոտնաձայնն էր
այն. որ տակաւ առ իս կը մօտենայ.
դոյզն ինչ կ'ոգեւորիմ, սիրտ կ'առ-
նում և կը սպասեմ անհամբեր, քայլ
մը, քայլ մըն ալ և ահա մանկութեան
ընկերներէս մին, որ կը բարեւէ զիս
սիրալիր և, հոն կենալուս պատճառը
կը հարցնէ. կը պատմեմ նմա ամեն
ինչ և այն վախն ու դողն, որ դեռ
կ'ելեկտրացնէ մարմնոյս բովանդակ
թերերը: Բայց նա քաջասիրտ տղեկ
մըն է, չլապինդ բազուկներ և զօրեղ
լանջը ունի. այս պատճառաւ բնաւ
չայլալիւր, բնաւ չի գունատիր, ալ
միայն կը ծիծաղի երկչոտութեանս վը-
րայ. մի քանի բառերով կը սրտա-
պնդէ զիս, երթալ տեսնելու համար
զայն. քիչ մը կը վիճաբանիմք և յուսկ

ուրեմն կը համակերպիմ և դէզադէզ
բոյսերու մէջէն յառաջանալով մեղմիւ
կը հասնինք այն տեղ, ուր ստուերը
զիս ահաբեկ ըրած էր:

Բայց ի՞նչ կը տեսնեմ, Աստուած
իմ. ո՞վ է այն թշուառ էակն, որ այդ-
խոնաւ խուռոյն մէջ ընկողմանած, կը
դողդողայ սառն ցուրտին տակ. ի՞նչ
են այն դալկութեան հետքերն, որք
անչինչ իմն դրոշմուած են խորշմած
ճակտին վրայ. ինչո՞ւ դառնեալիս մ'ունի
իւր գունատ շրթներուն վրայ և չիջե-
լատուեր լոյս մը կը պլպլայ իւր կի-
սախուփ աչերուն մէջ: — Հաղիւ վաթ-
սուն տարեկան ծերունի մըն է այն,
վտիտ և դալկահար, որուն դիմաց վը-
րայ ինչ աւերումներ գծած են դառ-
նաղէտ պարագայներու տխուր յիշա-
տակները, համակրական և անոյշ նայ-
ուածք մ'ունի, որ անմեղ մանկան մը
նայուածքին կը համապատասխանէ:
Պատառուն հանդերձներ իւր մարմինը
կը ծածկեն և խոշոր ֆէ՞ մը իւր գը-
դուլիւր. ուրիշ թաւարձի խոպոպնե-
րով դուրս կը սողոսկեն իւր ալեծա-
ղիկ մաղերը: Հակառակ այն կերպա-
րանին, իւր ճակտին վրայ ունի դեռ
ազնուականութեան դրոշմը, որք ան-
կորուստ մնացեր է, այնքան տարի-
ներէ վերջ:

Հոն, վարը, փսիւթէ անկողնի մը
վրայ, պառկած է քան նստած, և
կարծես կը ննջէ: Իւր մարմինը չի շար-
ժիր բնաւ. միայն, իբր կենդանու-
թեան նշան, թերթեւ շունչ մ'ունի,
որ կը դանդաղի զգալի կերպիւ: Ա-
ւելի եւս կը մօտինք, կը ծռինք ի-
րեն վրայ, հասկնալու համար, թէ ով
է դա, որ, դիչերուան այդ ժամուն,
հոն կը գոփայ ցրտահար. բայց իւր
դիմաց դժագրութիւնը անժանօթ է
մեզ:

Պահիկ մը լուութիւն կը տիրէ մեր
միջեւ և ապա սրտապնդեալ կը հար-
ցնենք թէ ո՞վ է ինք և ի՞նչ պատճա-
ռաւ այդ ցուրտ վայրն, ընտրած է
իբր պատսպարան: Ձայն չկայ: Իբր
ամենայնի պատասխան հառաչանք մը
կը թռի իւր շրթներէն ի վերս շանթ
մըն է կարծես որ կը գոռայ, ուռմբ
մըն է գոգցես որ կը պայթի և ար-
տասուաց խոշոր կաթիլներ, աչերուն
մէջ բիւրեղանալով. վար կը ծորեն չիթ
առ չիթ կ'ակօսեն անոր տոգոյն այ-

տերը : Կը զգանք , թէ չուառ ծերուկ մըն է այն , ճակատագրի դժխեմ խաղերուն մէկ վատաբախտիկ զոհը , որ զինադուլ եղած է այլ ես կենաց պայքարներուն մէջ : Կը զգանք զայս , բայց ի՞նչ կրնանք ընել :

(Շարունակելի)

ԳԵՈՐԳ Կ. ՍԻՄԻԵՇԵԱՆ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Սիրելի ընթերցող

Յօդուածիս խորագիրը կարգաւորվ մի՛ կարծեր թէ բարձրաստիճան եկեղեցականներէն բռնէ մինչեւ միտաբան , քէսեային , ժամակոչին , ազգային շրջանակի մէջ կատարած պաշտօնական և անպաշտօն Զատկական այցելութիւններն պիտի նկարագրեմ և չարակարգեմ : Ինչու որ այդ զահմէթը ուրիշները տեսան և մեզի բայ չը թողուցին : մեր նկարագրելիքը , ընտանեկան շրջանակի մէջ եղած զատկական այցելութեանց նատիտներէն մի քանիններն են , որք խաթըր մընա չըլլալու համար հրապարակելու հոգը ստանձնած եմք ակամայ :

Բայց նախ սա ըսեմք թէ , հռչակաւորն էօժէն Սիւ , իւր Թափառական Հրեայ վիպասանութեան նշանաւոր « քալէ » , « քալէ » մենախօսութիւնը , մեզ այնպէս կը թուի որ Զատկի միջոցները գրած ըլլալու է , որովհետեւ Զատկի միջոցները ժողովրդեան վիճակն ալ Թափառական Հրեայի այդ վիճակէն բնաւ վար չը մնար : Աւագ շաբթուն , հագուստի կապուստի , ուտելու խըմելու , ընդ նմին և պէտք եղած դըրամն ալ ճարելու համար փողոցէ փողոց , խանութէ խանութ , վերջապէս մէյ մը հոս , մէյ մը հոն քալել ու վազել վազվզելներուն վերջը հազիւ թէ կը բերէ , և ահա նորէն կը պարտաւորի քալել ու միշտ քալել եւ ինչո՞ւ , որովհետեւ պարտաւոր է զատկական այցելութիւններ կատարել , թաղէ թաղ , տունէ տուն վազել , ապա թէ ոչ խըտարը ծուռ կը բռնեն կըսեն , հոգ չէ թէ ոտքի ամանը ոտքերը կը սեղմէ , կամ թէ խեղճը նոր լաթ չունի և կամ միայն բանթէլօնը հին է ,

հոգ չէ ինչ կուզէ թող ըլլայ , պարտաւոր է երթալ , ուրեմն թող քալէ » , « քալէ » :

Հարուստները և հարուստներուն հետեւելու մենամոլութիւնը ունեցողները քառթ տը վիզիթը ունին , որոնք 3 բարանոյ թուղթի կտորով մը քալելու հոգնութենէն կազատին , բայց միջին կարգի պատկանողներն ատանկ բան չունին , անոնց համար տապանակ ուխտին ամենայն ինչ է , եթէ հեռուէն կամ մօտէն , թախ ճէհէնէմին պուճախն ալ մէկ ազգականներն կամ բարեկամներն գտնուի , պէտք է երթան և զատկական շնորհաւորութիւնը կատարեն :

Այս կարգին պատկանող երկու բարեկամք Զատկի առաջին օրը կանուկէկ կերակուրներն ուտելէն վերջ , գլուխ գուլիս տալով կիյնան ճամբայ ,

— Առաջ որի՞ պիտի երթանք :

— Ամենէն առաջ թէյղէիս երթանք , ճամբանուս վրայ է , հիմայ առջեւէն պիտի անցնինք չերթանք նէ չըլլար :

Զա՛թ , չա՛թ :

— Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց :

— Օրհնեալ է յարութիւնն Քրիստոսի :

— Ապրիս զաւակս , ողջ ըլլաս , շատ տարիներու հասնիս : մայրի՛կդ ի՞նչ կընէ կոր : ամուսնայիդ կացի՛ր :

— Տահա կայնէ նայինք , տունէն ելանք շիտակ հոս եկանք : Խըսմէթ ըլլայ նէ սըրայով պիտի պտըտինք :

— Երթաս նէ մախսուս բարեւ ըրէ , . . . առ ի՞նչ է գօնեագը չը խմես . . .

— Առտուանցով աղէկ չի փախիր , տահա թախ իրիկուն հազար տեղ պիտի երթանք :

— Մէկ հատը զարար չունի , խմէ :

— Հայտէ նայինք . . . շատ տարիներու :

— Անուշ հրամանցիր . . . անուշը շնորհքով առ :

— Շնորհքըդ չեմ քի շնորհքըդ առնեմ : տահա ի՞նչ պիչիմ կառնուի :

— Վույ աշկդ չը խաղայ , ես քեզի շնորհքը՛դ կառնես կոր ըսի :

— Էյ ինչ է նէ , ինչ ըսիր ըսիր , զարար չունի . . . մնաք բարով :

— Երթաք բարով :

— Շիմտի քիմէ՞ կիտէճէելիդ :

— Կէլ շունտա պիղիմ հաճի ուս :

Թաեա ուղրաեալը :

— Զա՛թ , չա՛թ :

— Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց :

— Օ՛ , պուեուրուն , չօգ սէնէլէրէ . . . հօշ կէլտինիդ , նա՛սըսընըդ , էյի՛միսինիդ :

— Տուվաճըրըդ , նէ եաբալըմ , պէօլէ կիւն տիւր , պօրճուճուղու էտա էթմէլիելիդ :

— Հալթ էթմէյին , Զատիկի կիւզէլ եաբըթօրուդ , չէօլէ կիւզէլ կիւզէլ կէզիպ տօլաշմալը :

— Էյ էֆէնտիմ , չօգ սէնէլէրէ . . .

— Նէ՞ օ , եալընըլ թաթլը եէմէք օլմազ , բագըլըտա չագմալը :

— Կվֆ էտէրսին , եէմէք իւսթիւ իչէմէմ :

— Տահա էյի եա , եէմէյի սինտիւրիւր : հէմ պիր թանէտէն նէ՞ օլուր . . . չագ պագայրմ :

— Սահիհ իչէմէմ :

— Էյ ալֆ էտէրսին ամա , շիմտի բլաթա գօեուպ կէթիրմիչլէր իսէ , զէհիր օլսա պիր թանէյի իչէրլէր , հայտէ պագալըմ :

— Զէֆգիւնիդէ . . .

— Աֆիեթ օլսուն . . .

— Անուշ հրամանցիր , հանքմները ինչպէս են աղէկ են :

— Աղէկ ըրինտ խաթրէրնիդ կը հարցընեն , մախսուս բարեւ ունին :

— Ողջ ըլլան , դուք ալ մենէ տարէք :

— Շատ աղէկ , մնաք բարով :

— Երթաք բարով . . .

— Զա՛թ , չա՛թ :

— Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց :

— Օրհնեալ է յարութիւնն Քրիստոսի : բարի եկաք , հրամանցէք սանկ նստեցէք :

— Շնորհակալ ենք , հոս աւելի աղէկ է :

— Տունէ՞ն ինչ կընեն . աղէկ են :

— Աղէկ ըրինտ , մախսուս բարեւ ունին :

— Հոգներ էք , շա՛տ տեղ պտըտեցաք :

— Զէ՛ , տահա երկու երեք տեղ գացինք , ինչ ընես , ասանկ օր է , չերթաս չըլլար , տահա աշխըքին տեղը պիտի պտըտինք :

— Էյ ի՞նչ ըսես , մէյ մը ասանկ ատէտ տրուեր է : չարէ . . . հայտէ աղջիկ , անուշ բեր :

— Ի՞նչ զահմէթ ճանըմ , մենք եապանճի չենք :

—Մեղայ, ի՞նչ ըսել է, ասանկ օրով զահէր մէկ ըրախիով անուշնիս ալ չը պիտի ուտես:

—Օտքդ պագնեմ, ըրախի չենք ուզեր, զէրէ կերակուր կերած ենք:

—Անանկ է նէ գօնեագ մը թող բերէ. գօնեագը աղէկ է սինտիրմիշ կընէ:

—Շնորհակալ եմ՝ ճանըմ, մինակ անուշը կուտենք, բաւական է:

—Ձէ՛, չըլլար, մէկ գօնեագէն ի՞նչ կըլլայ. խաթերս համար պիտի խմես:

—... կենդանութիւն, շատ տարիներու:

—Անուշ հրամմեցիք: Աս առտու ժամ կացի՛ք, ալլահալէմ քի աս առտու ժամէն ուշ էլան:

—Ձիտեմ իրաւոր, քիչ մը քէֆ չունէի տէ, ժամ չը կըցի երթալ. ինչ է նէ, մնաք բարով:

—Երթաք բարով, բարեւ ըրէք: Ձա՛թ, չա՛թ:

—Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց:

—Օրհնեալ է յարութիւնն Քրիստոսի ամա, պէօյլէ Ձատիկ Ծնունդ օլմալը քի սիզ տէ պուրահա կէլէսինիզ:

—Նէ՞ ետքալըմ խրեանէթ, նասըլ ըսա իշթէ պիր վագըլթ օլմաեօր:

—Ձարարը եօգ... էյ նա՛սըլսընըզ պագալըմ, էյիսինիզ ինչալլահ:

—Համա օլսուն, շէօյլէ պէօյլէ կիտիեօրըզ:

—Ձարէ նէ, վագըլթա ուեռուկ կիթմէլի, բագըբը աթըպ եան կէլմէլի, էօմիւրիւ հօշ կէլիւրիպ, շէօյլէ՛ճէ էլլէնմէլի:

—էյ աֆէրիմ հաճի աղա, սէնտէ շաիրիքտէ վար ըմըշ:

—Պէնտէ նէ՞ եօգ քի, հէլէ պիր Այվալըզ մաստիգասը վար տըր քի, էշի մէնէնտի ճիհանտէ եօգ. քա անուշին հետ ան ըրախիէն ալ մէյմէկ խատէխ տիր:

—Քա մեղայ, ինչ սապըրսըզ մարդես, հէլպէթ պիտի տնեմ:

—Աման՝ շնորհակալ ենք, ատ զահմէթը մի քաշեր, չենք խմեր:

—Նէ՞, չենք խմեր մի. հէլէ սէն շունու աթ պագաեղմ, պիր տահա իսթէեհէճէքսին ամա, պիր թանէտէն զիեատէ եօգ:

—Րէճա իտէրիմ, իշէմէմ:

—Տէ ինտի, չօճուգըղդ իսթէ:

մէզ, պիր բագընըն լաֆը օլմազ, աբըպ տըր:

—... շէրէֆինիզէ, չօգ սէնէլէրէ...

—Նա՛սըլ, տէտիկիմ գատար եօ՛գ մու, անմահական շէյ տէյի՛լ մի, տօղրու սէօյլէ:

—Եօգ, սահիհ կիւզէյ, լաքին միտէմիզ տօլու տա:

—Պու բագը հիչ տօգունմազ, դօրգմա... էյ նէ՛րէլէրի տօլաշտընըզ վէ նէրէլէրի տօլաշաճագսընըզ:

—Իշթէ մալիւմ ա, էօթէ պէրի, չօգ, հա՛նկը պիրինի տէյիմ, նէ իսէ, պաշգա աէֆա գօնուշուրուզ, պիզէ իզին, մնաք բարով:

—Երթաք բարով, սէլամ սէօյլէ երին:

(Շարունակելի)

ՊԱԼԵՍԹԻՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԵՐԸ

Դըշըդ էլլէնճէլէրին քեաֆֆէսի, եանի պալօ, թէաթրօ, սուարէ վէ սայիր կիճէ չէնիքլէրին սօնու կէլտի, գարնավալ տէլիլիքլէրին նամը պիլէ մահվ օլուպ կէշտի, Բասգալեա թէտարիքեաթլարը վէ թէպիրքլէրի պիթտի կիթտի վէ եազ շէնիքլէրին տիւնքի կիւնտէն իպթիտարէն պէտ վէ միւպաշէրէթ օլունուպ, իլք բանաեըր Պալըզլըտա իճրա գըլընտը:

Պու բանաեըր, էվվէլինտէն պէրու կաեթթ մունթանթան վէ շաշաալը սուրէթտէ իճրա օլունտուղու կիպի, տիւնքի կիւն տախի պինլէրճէ վէ միւլսթէլիֆ էհալի հաղըր պալունտուղու հալտէ, վէֆգէլատէ զիյնէթ վէ իհթիշամլա իճրա գըլընտը, շէօյլէ քի, պօյնիկ, պուկարի, շիֆթէ նաղարա, տալուլ գուրնա, լաթէրնա, ագօրտիօն, լալուլթա քէմէնչէ, արբա, պանտա մուզիքա վէ օքէսթրա թագըմլարը կաեթթ ըէֆաղըզ վէ կիւզէլ կիւզէլ թէրէնիւմազ օլտարադ, հուզգարըն ագըլարը պաշալընտան ալըպ զըպ զըպ սըշըրաթմըշար տըր:

Իշ պու բանաեըրըն հէր պիր հալի վէ ահվալինի էկէր պիրէր վէ մուֆաթսալէն զիքրէ չըգըշսագ, կազէթամըզըն գըլթասը միւսաատէ իտէմէեհէէկի կիպի, բէք չօգլարըն տախի միգաճընա ուեամաեաճաղը թապիի տիր:

Իմտի, հիչ տէյիլ իսէ, տօլաեըտան օլսուն պիր մալիւմաթ վէրմիշ օլմագ իչին, պիր գաշ զիեարէթճիլէրին հալինտէն պահա իտէլիմ:

Տիւն սապահ էրքէն, գատընըն պիրի, դօմշուսունուն գաբըսընը չալըպ:

—Քա՛, ցնթած ապլա
Թափեցաւ հալա
Վար էկէք նայիմ
Ըսելիք ունիմ
—Վա՛յ, դուն ես ճաճա
Ի՞նչ դուռ ու պաճա
Ինկեր ես առտուն
Կերթաս տունէ տուն
—Քա չիտես զահէր
Խապար չէս մէյեր
Տընտընալ չըլլար
Անճարակ մըլլար
Փօթօգնիս կապենք
Բէշերնիս ժողուենք
Ողջիկնիս առնենք
Ճամբանիս շրտկենք
Շիտակ Պալըթլը
Բանայըր պաշը
Պու գատընլար պէօյլէճէ գարարը
Վէրիպ եօլա ըէվան օլուրլար:

—Քա աղջիկներ թօք քալեցէք քի, իրար խայիպ չընենք:

—Վույ կընիկ. անոնց ըսելուդ տուն քեզի նայէ, չըլընին պէրանը պացուեր բաստըրման վար պիտի իյնայ:

—Քա ծունը կըլիսուս, աղէկ օր տեսար, կիւզէլիմ կըտորը սօխախ պիտի իյնար:

—Ան չէ ամա, աճապա հացը ճամբայէ՞ն առնենք:

—Քա աման, ճամբադ քալէ, զահէր ան տեղ հացի խըթլըլս կայ:

—Աման տուտու, ա՛ս ինչ է, բա չայէս վար պաղ պաղ պան մը կիջնայ կոր, շունը վրաս պա՛ն ըրաւ, ի՞նչ եղաւ:

—Քա աղջիկ. ըախիլին շիշէյին պէրանը ճէպիթ մէջը չը պացուի տէ թափի:

—Հա՛, հա՛, հայ էրկու աչկը քեօրնա, հիմայ պէրանը պացուելուն ի՞նչ տեղը կար, սա նայէ, վրաս կըլօխս ըրախի էղաւ. բիս բիս պիտի հոտի:

—Ի՞նչ զարար ունի, մէխանէճիլ աղջիկ է կըսեն, տուն էրթանք նէ կըլուաս կերթայ:

—Մայրիկ, տաճա շատ ճամբայ կա՛յ:

—Նա բա, Պալըխընին տուռը կերեւայ կոր, մտնալնուս պէս իշտէ հոն է:

—Քա աղջիկ, աս ինչ տար ինսան, կիտես քի աս տարի տաճա շատ մարդ կերթայ կոր:

—Վեր օլսարճա, իքի կէօղին քեր օլսուն հէմէն:

—Ի՛նչ էղար քա . . . :

—Ինչ պիտի ըլլայ, սա հէօտիկը թեւիս անանկ պիր մը զարկաւ քի. ո՛ւֆ, խընախ մը ցաւեցաւ. սա նա. . . յէ, ութանմազ, մէյ մ'ալ տարձեր կը խնտայ կոր:

—Ճանըմ, տուք ալ բէք խալապալըխին մէջէն մի քալէք:

—Քա մեղա՛յ, զահէր ճահիլները հաժայէն պիտի թռին. չե՛ս նայիր. խալխը օմուզ օմուզի կը քալեն կոր, թէնհա տեղը կա՛յ:

—Աս ի՛նչ պան է հոգի. աս խը. տար խալխը ինտոր պիտի սըղմի:

—Աման, որու հոգ. մենք նստե. լու տեղ մը կտնանք տէ, խալխը ինչ կուզէ նէ ըլլայ:

—Քա էկո սա թարաֆ էրթանք, հոն քիչ մը թէնհա կերեւայ կոր:

—Քուրուկ, քեզի պան մը ըսեմ, սանկ չալղըլը տեղ մը նստինք քի հէմ ճահիլներն ալ էլլենմիշ ըլլան հէմ մենք ալ աղւոր քէֆ մը ընենք:

—Նա տուտու, սըտեղ աղւոր մու. զիգա կը չալուի կոր, ան թարաֆ էր. թանք:

—Քա աղջիկ, հոն ալ բէք խալա. պալըխ է ամա ինչ է նէ քալեղէք նա. յիմ:

—Կէլ քէպապա, կէլ քէպապա. . .

—Վույ էրկու աչքդ չը քերոնայ, մարդ, հօտերն ալ ինչ աղւոր պոներ է:

—Չեղլաս պան մը ըլլաս քա կու. զես նէ 10 փարայի առնեմ:

—Չէ աման, տուն քեզի նայէ, էօ ան սըրաները անցուցեր եմ:

—Ես ձեզի չըսի. աս տեղը շատ խալապալըխ է ամա, նա, սա քարին քովիկը քիչ մը տեղ կայ կըզկըտիկ ըլ. լանք նստինք:

—Աս ի՛նչ խոշոր քար, եպիսկոպո. պոսի՛ է, կաթողիկոսի է, ի՛նչ է:

—Աման, ինչի կուզէ նէ թող ըլլայ որու հոգ, հէմէն խախաթի ըլլանիդ:

նայեցէք, չեղլայ պաշխասին կայ նստի:

—Օ՛րա . . . հա չէօլէ, զերէ ծընկ. ուրներս կըտըրտեցաւ. աս ինչէնի ճամբայ քալեցինք:

—Աման մարեցայ. ամէն պանէն վազ էկայ, սըտեղ ճուր մը ըլլար տէ խըմէինք:

—Սուճո՛ւ, գարագուլազ սուճու պո՛ւզ . . . :

—Կէլ ծօ պիզէ պիրէր սու վէր:

—Օ՛հ . . . հէրարէթ սէօնտիւրիւ. եօր:

—Ծօ պու գուճո՛ւ ճուրը տուր նէ տիր, էյի սու տէտիեին պո՛ւ տուր:

—Նէ եաբաբըմ հանըմ, պուլունան պու. ֆէնա՛ մը, քէչէնին տիր:

—Ծօ խենգ քէչէ սանքի էյի՛ մի. սուճու տաճա սըճազ եաբար:

—Օրասընը սէն պիլմէսին, բարայը վէր տէ կիտէլիմ:

—Նա իշտէ սանա օն բարա. չօգ պիլէ:

—Նէ՛ սէօլէեօրսըն տուտու. տէօրտ սու իշտինիզ գըրգ բարա վէ. բէճէքսինիզ:

—Հայտէ կընա վայ կըլխուգ. պէն պարտաքնը օն բարայա իլիմօնաթա ի. չէրիմ զօրում նէ քի աճը սուեա բարա վէրէճէլիմ:

—Սանա զօր իլէ իշ տէյէն օլմատը եա. սէն չիմտի 40 բարայը վէր պէն իշիմէ կիտէեիմ տէ սօղրա իլիմօնաթա իշ հարըպ իշ չալապուրի իշ խօշաֆ իշ ճանըն նէ խթէրսէ օնու իշ:

—Հայ կըրօղ եուճուրճախ իշէսին . . . նա՛ օն բարա տաճա սանա հէմէն հարամ զէհիր օլսուն:

(Ծառանկէլէ)

ՉԷՇՄԷ ՄԷՅՏԱՆԸ ՃԻՆԱՅԷԹԻ

(205 Ինճի Զեհեհէրէն Դաշէյէ)

Մուգիմ քիւլիւք Ալինին պու իշտէ միւշարէքէթինէ տէլիլ ատտ օլունան էսպապ էվիլէլա, Ալի պին Հիւսէինին մահալը վազըատա պուլունտուղունու իգրարը. սանիէն, պէքճի Ապտուլ. լահ վէ Մուսթաֆանըն սուրէթը իխ. պարարը. սալիսէն, քիւլիւք Ալինին օ կիճէ տիկէր Ալի իլէ պէրապէր կէզ. տիկինի մէրգուճուն իխպար իթմէսի.

րապիէն, ճէրհին իքի քիշի թարա. ֆընտան իյգաա իյլէտիկինտէն, մէճ. րուհլար թարաֆընտան իխպար օլուն. մասը. խամիսէն, քիւլիւք Ալինին կիւ. եա շահիտ թէտարիքի իշիւն թէվգիֆ. խանէտէ թէչէպպիւսաթտա պուլուն. մասը խուսուսաթընտան իպարէթ տիր քի, պուլար էսպապը գանօնիեէտէն ատտ օլունամաեաճաղը կիպի, քեաֆ. ֆէթէն վահի պիր թազըմ շիւրհէլէր. տէն իպարէթ տիր, Թէտգիգ իտէլիմ. Էվվէյա. պէօլիւք Ալի. պէն մա. հալը վազաատա իտիմ տիեէրէք իգ. րարը օլտուղունտան, քիւլիւք Ալինէ սիրաեէթ իտէմէզ:

Սանիէն. պէքճիլէրին իխպարա. թընտա, միւվէքիլիմ քիւլիւք Ալի ա. լէյհինէ հիշ պիր ճիհէթ եօգ տըր:

Սալիսէն, իքի Ալիլէլին վազըա կի. ճէսի պէրապէր կէլտիլէրի, պէօլիւք Ալինին իֆատէեի մուլլէսիլլէ՛մի սա. պիթ օլաճազ:

Բապիէն. ճէրհին իքի քիշի թա. րաֆընտան իյգաա իտիլտիկի, տէրէ. ճէեի սուպուլթէ վասըլ օլուր կիպի կէօ. րիւնիւեօրսա տա, պիր քիշինին տա. խի ֆաիլը միւտապէհէ ճիւրաթը իհ. թիմալի պուլունմասը էվվէլէր իքի քի. շի թարաֆընտան իճրա իտիլմիշ օլ. սուն, քիւլիւք Ալինին անլէրտէն պի. րի օլապիլէճէկի նէ իլէ թահգըգ ի. տէպիլէճէք:

Խամիսէն. շահիտ թէտարիքի թէ. չէպպիւսի քի, իսթիմաա իտիլէն շու. հուտուն իֆատաթըլա թէքզիպ օ. լունմուշ տուր:

Իշթէ թատատ օլունան տէլալլ տըգգաթսըղըլլա թէրթիպ օլունմուշ, վէ պէօեիւք Ալինին իթհամընա էն զի. եատէ միւսթալիտ պուլունան էսպապ, միւվէքքիլիմ քիւլիւք Ալինէ տաճա զիեատէ սիրաեէթ իթտիրիլմիշ տիր:

Հաքիմը քիրամճա արանըլաճազ էն մուհիմմ նօգթալարտան պիրի, ճիւր. միւն սէպէպը վուգուլի օլաճաղը վա. րէսթէի գայտ վէ իյգահ տըր. պինա. էն ալէյհ, պիրազ օ ճիհէթի արաշ. ալըմազ էլզէմ տիր:

Կէրչի միւտտաի ուճուճի պէյ է. ֆէնտի, միւթէվէֆանըն գուճարպաղ օլտուղունու վէ պու սանաթլա իշ. զալ օլանլարըն զէնկին վէ բարալարը պուլունապիլէճէկի էճիլտէն, սըրգաթ գաուտինի սէպէպ կէօսթէրմիշէր իսէ.

տէ, պիր քերթէ Նուրի էֆէնտինին էօյլէ գումարապազ օլուպ սըգ սըգ Ղալաթաեա կիտէրէք գումար օյնա- ելպ, եանընտա բարա օլտուղու հալ- տէ խանէսինէ ավտէթ իթտիկինէ տա- եիր հիչ պիր տէլիլ մէվնուտ օլմատը- ղը կիպի, թահգիգաթը էվվէլիեէտէն պէրու ճէրէեան իտէն ահվալին էվ- րագը միեանընտա պէօյլէ պիր սէօ- զիւն կէյմէմիչ օլմասը. վէ շիմտի հու- ղուրը ալիլէրինտէ միւտտաի շախսի իսքէմլէսինտէ վէ եանընտա սէմէրէ- եի էօմր վէ հաեաթը օլան պիշարէ օ մասոււմ. մէրպիսէսինի ղայպ իթմիչ օ- ղուլնուղաղը,յլա տուշար օլտուղու շու սէֆալէթ, շու ֆէլաքէթին միւպիպ- լէրին տուշարը միւճաղաթլարը,յլա իհ- գագը հագ իտիլմէսինէ ինթիզար իյ- լէեէն, միւթէվէֆանըն հարէմի. զէվ- ճի հագգընտա իտտաաա օլունան ահ- վալ վէ հարէքէթէ տաեիր պիր սէօզ սէօյլէմէմէսի, վէ պէօյլէ պիր շէյ վա- գը օլմուշ օլսա, սէօյլէմէսի թապիի օլաճաղը ճիհէթլէրիլէ, միւթթէհիմ- լէրին սէպէպը իթհամլարը մագամըն- տա կէօսթէրիլէն սըրգաթ գաստիլլէ գաթլ ֆիքրինի հասըլ իտէճէք պիր տէլիլ գալմազ:

Ձէնկինիք ճիհէթինէ կէլինճէ, գա- թէն միւթէվէֆա միւթէգաիտինը աս- քէրիեէտէն օլտուղու, վէ անճագ թէգաիւտ մտաշըյլա ինֆագը ալիլէ իթմէքտէ պուլունտուղու գահիր, վէ ագսի ճիհէթ, տահա զիեատէ գա- րիպը ֆիքը ար:

Պունլարտան սարֆը նաղար, սըր- գաթ գաստինի ֆիքրիլէրտէն ֆէքը ի- տէճէկի պիր մուհիմ տէլիլ տահա վար տըր, օ տա ֆաիլը գաթլ օլտուղու իտտաա օլունան միւվէքիլիմ քիւլիք Ալի մէճրուհլէ հիլը մուվաճէհէտէ, «չաբգըլար, թանըտըղըմ, կէօրտիւ- ղիւմ տէկիլսինիլ, պէնտէն նէ՝ իսթէր- սինիլ . . . » տէմիչ օլմասը: վէ էվ- վէլճէտէ հիչ պիր սէպէպ կէօսթէրմէ- եէրէք, սուրէթը ճէրհի թաարիֆ իթ- միչ պուլունմասը, վէ պարկիրճինին տախի, սըրգաթ գաստինի սէպէպը իթհամ ատտ իթտիրէճէք պիր սէօզ սէօյլէմէմէսի, օրթատա գաթլին սըր- գաթ գաստիլլէ վուգու պուլունտուղու- նա տաեիր տէլիլ քեաֆի տէեիլ ղանն ու շիւբհէ իթտիրէճէք պիր հալ եօգ տըր:

Օ հալտէ գաստ նէ՝ տիր: Ատա- վէթ մի:

Գաթիլ իլէ մագթուլ եէքտիկէրլէ- րինի թանըմատըղլարընտան, պուգղ ու ատավէթի մունթիճ էվվէլճէ պիր կէչ- միշլէրի օլաճաեաճաղը կիւնէյ կիպի ղահիր օլտուղունտան, պուտա օլա- մազ:

Եա նէ՝ տիր: Աթլպպանըն գալլինճէ, պէնտէ- նիլ ղանն իտէրիմ քի, սէպէպ «Ֆըք- մէվը տալգօօլիգ» տէնիլէն ճիննէթ աիր: Նիքրիմճէ, վագըտաա շու եօլ- տա ճէրէեան իթմիչ տիր: Պէօեիւք Ալի վագըա ախշամը պիր շօգ եէրլէր- տէ իլրէթ իտուպ, էվլինէ ավտէթ ի- տէրքէն, Նուրի էֆէնտինի բասթ կէլ- միչ, վէ իսբիրթօնուսն հասըլ իթտիկի ճիննէթլէ, միւմաիլէյհի վուրմուշ տըր: Գարինը հալիեէ, պու գաթլին սէպէ- պի, տէլիլիքտէն պաշգա պիր շէյ օլ- մաեաճաղընը մուսատտագ տըր:

Պու նէվ ճիննէթին պիր անտէ ի- քի քիշիտէ հասըլ օլմաեաճաղը թա- պիի օլուպ, խուսուսիլլէ միւվէքքիլիմ պիւեիւք Ալի իլէ պէրապէր մէյխանէ- լէրտէ կէղտիքլէրինն տաիր օլան իխ- պարաթէ, շուհուտըն իֆատաթըյլա ճէրհ վէ թէքգիլ իտիլտիկինտէն, պու ֆիլիլէ միւվէքքիլիմ նա՝սըլ թէշրիգ ի- տիլուր:

Մատամ քի ճիւրմին սէպէպի վու- գուի ճիննէթ տիր, պու ճիննէթտէ արանսա պիւլիւք Ալիտէ տիր: Ֆիլիլի գաթլէ ճիւրաթ իտէն տախի օ տըր:

Շիմտի պիր տէֆատա շուհուտըն իֆատաթընը տէր խաթըրլէ, միւվէք- քիլիմ ալէյհինն նէ կիպի տէլաեիլ ղու- հուր իտէճէկինի անյլաեաճաղըմ:

Թահգըգաթը էվվէլիեէնին սօն պի- րինճի սահիֆէսինտէ մուհարբէր օլ- տուղու իւղրէ, Մուշուլ Իպրահիմ, միւթէվէֆա Նուրի էֆէնտինին հալ- վանլա կէլէրէք, պիր գաթլին վուգու պուլաճաղը ինպար իթմէսի իւղէրի- նէ, րէֆիլիլլէ մահալը վագըայէ եէ- թիշտիքլէրինտէ, պիրինին պարկիրճի եուսուֆա պըշագ սալլամագտա օլ- տուղունու կէօրտիւքլէրինի, վէ քէն- տուլէրինի կէօրիւնճէ, զօգաղա ա- թուպ, ֆիւրար իթմէք իսթէմիչ իսէ տէ, րէֆիլիլլէ էօնիւնիւ քէստիրէ- րէք, պիրիսինի տէրտէսթ իլլէտիքլէ- րինի, վէ օ տա պէօեիւք Ալի օլտու-

ղունու, վէ պարկիրճի եուսուֆուն «աման, գաշըրմաեընը, պիլի վուրան պու տըր» տէտիկինի պէեան իլլէտի- կի կիպի, տիկէր պէքճի ֆէմախը Մուսթաֆա, րէֆիլիլ Մուշուլ Իպրա- հիմին պու իֆատէսինի պինն թաս- տիգիգ իտիեօր, Պարկիրճի եուսուֆ, բօլիպէրին վիրուտինտէ, թէքըարէն եինն պիլի վուրան պու տըր տէտի- կինի, պէքճիլէրին հէր իքիսի թաստիգ իթտիքլէրինտէն, միւվէքքիլիմ ալէյհի- նէ հիչ պիր շէյ թէրթիպ իթմէեօր:

Շուհուտտան քէօշքիւ Իսմայիլ, թահգըգաթը էվվէլիլէտէքի իֆատէ- սինտէ, եանընա կիթտիկինի պէեան իլլէ, պիր շէյ կէօրմէտիկինի սէօյլէտի- կի կիպի, պիւեիւք Ալի իլէ հիլը մու- վաճէհէտէ, մէրգուլըն միւվէքքիլիմ Ալի հագգընտաքի ազվիեաթընը թէք- զիպ իթտիկի, օգունան ղապթնամէ- լէրտէ մէվնուտ տըր. հալ պու քի, իւլիւնճիւ մուհաքէմէտէ, հէյեթթը ալիեէնիլ հուղուրընտա, վագաայլէ էօյլէ թարիֆ իթմիչ տիր քի, թասհիհ օլունտուղունա շիւբհէ եօգ տըր, պու թաանիհ իլէ տէ միւվէքքիլիմին օն պէշ սէննէ միւտտէթ հիւրիւեէթինի ղասպ իթմէք իսթէնիեօր:

Մապաթէ Էր

ԻԼԱՆԱԹ
ՔԻԻՉԻԻՔԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

Բ. և Հ. Գիւլիւքեան եղբարց Դե- ղարանը պատիւ ունի ծանուցանել իր բաղմաթիւ յաճախորդաց և արգոյ հասարակութեան թէ առժամայ գե- ղարան մը հաստատած է ի Պահչէ Գա- բու, թիւ 56, հրկիղեալ նախկին խա- նութին գիմացը:

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ
ՊԱՐՏԵԶ ՀՈԳԵՒՈՐ
ՔԱԶՄԱՊԱՅԱԾ
(Պէրպէրեան Տպագր.)

Ընտիր թղթի վրայ, մաքուր տպագրութեամբ, լաթա- կազմ, կը վաճառուի
Երկու { 2 } ղրուշ
Կը գտնուի Պէրպէրեան Տպարան, Կ. Պ. Էսքի Զապ- թիէ ճատտէսի, թիւ 61:

Յովհաննէս Յ. Պալքաճեան էֆէնտի
եազըխանէսի թէքրարէն Պիւսիւք Եէ-
նի խանտա իւսթգաթտա 38 նիւմէ.
ըօլու օտաեա նագլ իտէրէք քէմաֆ-
իւս սապրգ հէրնէվի ումուրու թահ-
ըիրիյեէ վէ պիզղաթ իճըայի վէքեա-
լէթի տաավիյեէ վէ միւմէյեիզլիք,
վէ բույեթի մուհասէպէ վէ սայրիւի-
լէ իշթիզալ իթմէքտէ տիր:

Եիկիրմի պէշ սէնէտէն միւթէճա-
վուզ տուր քի պուլունմուշ օլտուզու
միւսթէլիֆ մէճմուրիյեթլէրտէ, վէ
խուսուսի իշլէրտէ քէսպ իթտիկի թէ-
ճարիպի ատիտէ սէմէրէսի օլարագ,
թարաֆընա միւրաճաաթ իտէն ասհա-
պը մէսալիհի վէ խուսուսիլէ թէմ-
եիզ վէ իսթինաֆը տաւա զըմնտա,
թաշրատան իշ իհալէ իտէն զէվաթը
սուհուլէթի թարիզլէր վէ էմիյէթ-
պախշ մուգավէլէրլէ խօշնուտ իթմէք-
տէ իտուկինի պէեան իտէրիզ:

ՅՈԹՕԿՐԱՅ

ԳԱՐԱԳԱՅԵԱՆ ՊԻԱՏԵՐԻԵՐ

ԳՈՒԼԷ ԳԱՐՈՒ ՆՕ. 677

Միւթէրիլէրիմիզի միմուն զըմագ,
էսկիտէն պէրո մէսլէքիմիզ օլտուզու ամ-
մէնին մայիւմիւ տիր: Պու տէֆա Էքրօբաւ
նըն էն մէշնուր Փապրիզալարընտան ճէլպ
իտէրէք, ամթըլլէմիզի տանաթմըշ օլտուր-
զումուզտան, միւրաճաաթ իտէճէք միւշ-
թէրիլէր հէր հալտէ մէմուն զալաճաղա-

տըր: Գարալ հապատա պիլէ բէսիմ չէքի-
լիր: Չօճուղար վէ չօգ տուրմաղա թէհամ-
միւլիւ օլմաշանլար իշին, էն սոն իւսիւլտէ
(էնթիաթտէն) եանի միւշթէրիյի եօրմագ-
սըզըն բէսիմլէր չէքիլիր: Պուտան մաստա
Փօթօկրաֆ իշին էն մէշնուր Փապրիզա-
լարտան հէր ճինս մաքինա վէ լէվաքիմաթ
վէ էճգա կէթիթիթիթիլուպ, էճվէն Փիյաթ-
լէ սաթըլուր:

Միւրաճաաթ իտէնլէրէ մէճմունէն տէրս
վէրիլուպ, մէրագլըլար իշին 180 զրուշա
գատար մաքինալար Փիլուլաթ օլտուր:

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ՃԱՆՖԵՍՃԻ ԱԻԵՏԻՍ ՊԵՅԼԵՐԵԱՆ

ԹԹԱՆՊՕԼՏԱ ՉԱՐՇՈՒԻ ՔԵՊԻՐՏԷ ՍԱՆՏԱԼ ՊԵՏԵՍԹԷՆ ՍՕԳԱՂԸ ՆՕ. 7

Իշպու մաղաղատա սիեան վէ բէնլիլի ֆիսթանլըզ, ճէհէզ իշին իբէքլի զու-
ժաշլարըն էն էյի վէ կիւզէլ ճինալէրի, կրօն, ֆայլ ֆրանսէ, արմիւր մէրվէյ-
եօզ, սաթէն, լիօն, բէնլիլ արթալ, մանթօլուզ չիչէքլի գատիֆէ, կարնիլք
չըպ օլգու գատիֆէ, դարէլի ֆիսթանլըզ, վէ իբէքլի կրննատին գատիֆէլի պու-
լունտուզուտան, միւրաճաաթ իտէճէք քեաֆֆէյի բաղպէթլու միւշթէրիլէրին
կէրէք էթթանըն նէֆֆաթէթ վէ զարաֆէթի, վէ կէրէք ֆիսթալարըն էհվէնի-
եթթիննէ խշնուտ օլաճաղարը պէեան օլունուր:

Օ Գ Ր Ո Ւ Ա Ս Ա Ն

ԿԱԼԱԹԱ ԵԻԻՔՍԷՔ ԳԱՆՇՐԸՄՏԱ ՎՕՅՎՕՏԱ ԳԱՐՇԸՍԸ ՆՕ. 94

Պիւլիւք ատամ իշին, թագըմ էլպիսէ
Չաքէթ բանթալօն, Եէլէք 180 զ

Չէշիւլի բէնլէրտէ սանթրաճըլ թագըմ
— 120 զրզ

Իբէք վէ եունտան շէքիլ վէ պիշիլի Իիւ
չէլ թագըմ 170 զրզ

Կիւմիւլի վէ թիւթիւն բէնլիլի սիւս-
իւ վէ շէք իլէ պիշիլի Իիւզէլ թա-
գըմ 200 զրզ

Ֆէվզէլատէ սիւսիւ չուպուզլու վէ շէ-
քիլ իլէ պիշիլի զանէթ կիւզէլ թագըմ
— 240 զրզ

Պիեիւք ատամ իշին սիեան չուհա վէ
եա ֆաօնէտէն ասեանագլը վէ կիւզէլ
բարթիւսիւ 120 զրզ

Իշի իբէք, թէրզի պիշիլի, սիւսիւ բէք
կիւզէլ վէ բէք մօտա չուպուզլու բար-
թիւսիւ 220 զրզ

Իշի իբէք, տէվէ թիւթիւ վէ եա թիւ
թիւն վէ եալստ էլէքթրիք բէնլինտէ
զանէթ սիւսիւ պիշիլի չուհատան բար-
թիւսիւ 220 զրզ

Սիեան ֆաօնէ բէտէիլօթ գօսթիւմի ի-
լէ զանէթ կիւզէլ չուպուզլու բանթալօն
240 զրզ

Պանթուր գօնթիւմի, սիեան վէ եա
զանթ բէնլինտէ ֆաօնէ, շէքիլնէ պի-
շիլի կիւզէլ 200 զրզ

Իբէք Եէլէկ պիշիլի վէ սիւսիւ 50 զրզ

Պիեիւք ատամ իշին, չուպուզլու գաղ-
միլտէն Էրթըլմազ բանթալօն 50 զրզ

Տիւզ քումաշտան չուպուզլու բանթալօն
զանէթ պիշիլի վէ կիւզէլ 90 զրզ